

FYLKESMANNEN I HEDMARK
Miljøvernavdelingen

Inspeksjon ved Åmot kommune, Rena rensepark **Endelig rapport.**

Kommunens adresse:	2450 Rena	Tlf. nr.	*
Inspeksjonsdato:	05.10.2010	Org. nr	940 152 496
Forrige kontroll:		Tillatelse nr.:	2006.060
Til stede fra kommunen:	John Olav Løkken Per Rosenberg Rigmor Haugseth	Utslippstillatelse av:	14.12.2006
Arkivkode:	461.21	Endring av:	
Fylkesmannens inspektør:	Anne Sørum Steinar Østlie	Rapport nr:	2010.073
		Saksnr., brev:	2010/7000
		Bransjenr. (NACE):	84.110
		Risikoklasse:	3

Hensikt:

Forhåndsvarslet inspeksjon med spesiell vekt på:

- oppfølging av krav i forurensningsforskriften kap. 14
- drift av renseanlegg, driftskontroll og kontroll med renseresultater
- drift og fornyelse av ledningsanlegg. Kontroll med overløp
- klimatilpasning – vurdering av konsekvenser ved økt nedbørsintensitet
- utøvelse av internkontroll (risikovurderinger og avviksbehandling)

Hovedkonklusjon:

Under inspeksjonen ble det påvist følgende avvik

på utslippstillatelse/forskrifter/forurensningsloven/egne prosedyrer og instruksjoner

- Risikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende
- Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer
- Overløp av urensset kloakkvann blir ikke tallfestet
- Driftsforhold i renseanlegg er ikke tilfredsstillende dokumentert
- Avløpsledninger vedlikeholdes og fornyes ikke i tilstrekkelig omfang

Fylkesmannen vil ellers /imidlertid bemerke følgende forhold:

- Rutiner for opplæring av vikarer, herunder registrering av avvik, kan forbedres

Forholdene vil medføre pålegg om gjennomføring av utbedrende tiltak.

Utarbeidet dato:

Godkjent dato:

Sign.:

Sign.:

Inspektør: Steinar Østlie

Jørn G. Berg, miljøverndirektør

1. Innledning

Inspeksjoner gjennomføres i hovedsak for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Inspeksjonen fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver eventuelle avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen. Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av kommunens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner på et avvik og en anmerkning er som følger:

- AVVIK defineres som manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.
- ANMERKNING er et forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men som fylkesmannen mener det er riktig å påpeke for å ivareta og forbedre det ytre miljø.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlag for kontrollen var :

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven).
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften).
- Utslippstillatelse av 14.12.2006.

3. Omfang

Følgende områder ble dekket under inspeksjonen:

- Status for internkontroll (risikokartlegging, avviksbehandling)
- Registreringssystem for evt. uhell og håndtering av uhell
- Drift av Rena rensepark
- Driftskontroll og bruk av styringsparametere
- Kontroll med rensekrav og renseresultater
- Drift av ledningsanlegget tilknyttet renseanlegget
- Kontroll med overløp og utslipp av urensset avløp
- Fornyelse av ledningsnett – planer og gjennomføring
- Vurdering av virkning av forventet framtidig økt nedbørsintensitet
- Gjennomgang av kommunens driftsjournaler

Fylkesmannen har under inspeksjonen ikke vurdert andre forhold/områder av/ved kommunens virksomhet.

4. Avvik

Følgende avvik ble avdekket under inspeksjonen:

Avvik 1 Risikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende.

Avvik fra Internkontrollforskriften § 5, andre ledd, punkt 6.

Kommentar.

En helhetlig kartlegging, analyse og vurdering av risikoforhold som berører ytre miljø er ikke foretatt siden 2002. En slik gjennomgang av risikoforholdene skal gjennomgås regelmessig. En del åpenbare risikoforhold knyttet til gammelt ledningsnett er eliminert ved sanering og utbygging av nyanlegg med separat spillvannsledning.

Klimatilpasning er ikke behandlet i og inngår ikke i risikovurderingen, jf. avvik 2.

Det ble opplyst at HMS-(helse relaterte) forhold er kartlagt.

Det må foreligge en skriftlig prosedyre som beskriver hvordan risikovurderingen skal gjennomføres.

Avvik 2 Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer.

**Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg.
Internkontrollforskriften § 5, andre ledd, punkt 7**

Kommentar

Kommunen har ikke undersøkt hvordan regionen vil bli påvirket mht. framtidige klimaendringer.

Det er ikke foretatt vurderinger eller beregninger av hvilke konsekvenser og virkninger forventede framtidige nedbørsmengder vil ha på avløpsnettet. Det er god kapasitet på pumpestasjonene og kommunen anser at avløpsanleggene ikke er spesielt sårbare.

Det er etablert et fordrøyningsbasseng for overvann, samt et infiltrasjonsanlegg for overvann ved Wahlsenteret

Avvik 3 Overløp av urensset kloakkvann blir ikke tallfestet.**Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett.****Kommentar**

Vesentlige overløp mangler utstyr som enten registrerer vannmengde eller tidsvarighet for overløp av urensset vann. Kommunen har også ett diffust overløp hvor åpen spillvannsledning kan renne over i overvann uten at dette blir registrert.

Det er ikke foretatt modellering eller beregning av inn- og utlekking. Kommunen har ikke data eller mål for tilføringsgrad.

Kommunen har to vannføringsmålere på nettet, foran rensepark og i gamle renseanlegg. Målenøyaktigheten på disse er ikke kontrollert. Det må undersøkes om disse målerne er av en slik type som regelmessig bør kontrolleres og kalibreres.

Trendkurver i pumpestasjoner vurderes av driftsoperatør 3 ganger per dag. Disse er godt egnet til å avdekke maskinelle og tekniske feil, men ikke betydelige lekkasjer fra ledninger med delvis tap av spillvann. Vikarer har ikke samme erfaring med å vurdere dette. Kriterier for reaksjon (pumpemengde) bør settes i nytt driftskrollanlegg. TV-kjøring av ledningene foretas hvert år, men dette er ikke tilstrekkelig for å avdekke større lekkasjer raskt nok.

Overløp foran renseparken inngår ikke i beregning av rensegrad.

Avvik 4 Driftsforhold i renseanlegg er ikke tilfredsstillende dokumentert.**Avvik fra Forurensingsforskriften §§ 14-10 og 14-11.****Kommentar**

Vaktordning for renseanlegget er utilstrekkelig eller fungerer i praksis ikke godt nok. Kommunen har ikke ordinær kommunalteknisk beredskap i helger eller på kvelder. Dette gjør at driftsstanser og større utslipp ikke vil kunne avdekkes og stanses innen 24 timer, slik utslippstillatelsen krever.

Enkelte administrativt ansatte har tjenestetelefon, og vil kunne motta sms-varsling ved evt. driftsstanser fra 5 pumpestasjoner, som er tilknyttet et slikt varslingssystem. Alarmer fra øvrige pumpestasjoner og anleggskomponenter går kun til driftssentral, som ikke er bemannet i helgene. Alarmer er inndelt i A-C-nivåer, men disse går kun til driftssentral.

Nytt driftskrollanlegg som blir satt i drift i november vil bedre forutsetningene for registrering av alarmer.

Avvik 5 Avløpsledninger vedlikeholdes og fornyes ikke i tilstrekkelig omfang.**Avvik fra Forurensningsforskriften § 14-5 Avløpsnett.****Internkontrollforskriften § 5, andre ledd, punkt 4.****Forskrift om internkontroll § 5, andre ledd, punkt 7.****Kommentar**

5A) De viktigste problemområder på nettet er ikke identifisert i en skriftlig dokumentasjon.

Kommunen har i hovedsak kjennskap til beliggenhet for alle overløp, men ikke alt er dokumentert. Noe er basert på personlig kjennskap. Det foreligger oversikt over mange feilkoblinger, men ikke alt. Det er innkjøpt kjøpt kamera, som blir brukt til årlig gjennomgang. Mye feilkoblinger også på nye ledningsanlegg på boligområder.

5B) Kommunen har ikke satt egne mål for funksjonskrav til avløpsnett.

Slike funksjonskrav kan settes i form av tilføringsgrad, inn- og utlekkingsgrad eller -mengde.

5C) Det foreligger ikke en saneringsplan for ledningsnett som er oppdatert etter 2005.

Det foreligger ingen relevant og oppdatert saneringsplan. Det foreligger heller ingen konkret plan for å utarbeide dette nå. Det forekommer mange typer feil på nettet, både anleggs- og funksjonsmessige, som tilsier at en slik plan bør utarbeides. Spillvannsledninger på boligfelt, også helt nye anlegg, har mye feil og bør risikovurderes. Noen avløpsledninger frøs i vinter. Enkelte ledningsstrekk skulle vært spylt regelmessig. Dette burde vært dokumentert og synliggjort.

5D) Det er ikke satt måltall for årlig fornyingstakt eller investeringsnivå for ledningsnett.

Kommunen har ikke beregnet utskiftingstakt av gammelt nett. Utskifting av noen hundre meter gammel ledning per år, anslås å være realistisk, i tillegg til nyanlegg som bygges ut. Det antas at dagens utskiftingstakt ikke er tilstrekkelig til å holde tritt med forfallet på det gamle ledningsnett. Det kan ikke forventes lengre levetid enn 80-100 år på nye ledninger. I tillegg må det tas hensyn til at det forekommer mye feil på nye ledninger, som må utbedres. En betydelig del gammelt ledningsnett blir skiftet ut ved legging av nye ledninger (Rena syd og sentrum mot kirka).

Det forekommer fortsatt mye fellesledninger. Det eldste er fra 1905. Kostra-rapporteringen viser en andel på 62 % fellesledninger. Dette er basert på Gemini-data. Tallet er ikke kvalitetssikret. Kommunen mener den reelle andelen fellesledninger er lavere. Det er et administrativt mål å fortsette utskiftingen av gamle ledninger gjennom sentrum opp mot kirka og senere videre nordover. Dette er ikke nedfelt i noen politisk plan.

5. Anmerkninger

Følgende forhold ble avdekket under inspeksjonen:

Anmerkning 1:

Rutiner for opplæring av vikarer, herunder registrering av avvik, kan forbedres

Kommentarer:

Kommunen har i utgangspunktet gode rutiner for registrering av uhell og uønskede hendelser på avløpssektoren. Slike forhold registreres på eget skjema. Det må imidlertid sikres at alle som arbeider på fagfeltet, også vikarer og avløpere, er kjent med og etterlever fastsatte prosedyrer.

6. Andre forhold

- 3 mill i ny overvåking/driftssentral
- Vurdering av overløp ved PS kontra motorventil ved Rena leir
- Lukt fra renseseparken ved fuktig vær høst/sommerkvelder (inversjon). Skal montere sil (Salnes-filter) foran renseseparken. Partikler blir knust gjennom 14 PS. Også lukt innendørs. Bruk av O₃ aggressivt mot el-installasjoner
- Nytt ledningsnett Rena syd (fellesledning splittet)
- Har avdekket taknedløp til spillvannsledning. Mye feilkoblinger på nytt ledningsnett
- Mye fremmedvann fortsatt
- Måtte stoppe utskifting av ny hovedledning fra sentrum mot renseseparken av øk. grunner
- En nyansatt (2-3 år), er på driftsop. kurs. Vikar. 3 nå som kan drifte anlegg, en har ing.bakgrunn
- Boligområder på Rena vest (Grinihagen, Lappland) med separate anlegg mest forurensende